

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Теорія і методика виховання художньо- обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference
«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the institutions
of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор
Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор
Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор
Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор
Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)
Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

*Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 6 від 05.11.2019*

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практи. конф. 17-18 жовтня 2019року) , ч.І / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 267с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

А.В. Мартем'янова, Єлізавета Мартем'янова

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА
УРОКАХ МИСТЕЦТВА..... 208

Наталія Круглова

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ У
ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 213

Наталія Мартінкус

АЛЬТЕРНАТИВНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «МЕТРО-РИТМ»
УЧНЯМ МОЛОДШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ СОЛЬФЕДЖІО..... 219

Лариса Луганько

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ХУДОЖНЬО ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У
ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ 225

Тетяна Герасименко

РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В
ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 229

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Діана Хантулі

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНИХ ВМІНЬ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК НАУКОВА
ПРОБЛЕМА 233

Ольга Кіпоть, Гао Хефань

САМОСТІЙНА РОБОТА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 239

УДК376.54

Лариса Луганько

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди,
факультет мистецтв,
група б м*

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ХУДОЖНЬО ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Григорова Л.С.

У статті розглянуті основні поняття художньої обдарованості, художньої творчості, особливості розвитку творчо обдарованих дітей, а також розкриті форми і напрями роботи з художньо обдарованими дітьми.

Ключові слова: *виховання, обдарована дитина, художня обдарованість, дизайн, творчість, творча обдарованість.*

The article discusses the basic concepts of the artistic giftedness, artistic creation, especially the development of the creatively gifted children, and also discloses the forms and directions of the work with artistically gifted children.

Key words: *talented children, education, artistic gifts, design, creative work, creative gifts.*

Постановка проблеми. Проблема обдарованості сьогодні стає все більш актуальною. Це перш за все пов'язано з потребою суспільства в неординарній творчій особистості. Невизначеність сучасного навколишнього середовища вимагає не тільки високу активність людини, але і його вміння, здібності нестандартної поведінки. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей становить одну з головних завдань вдосконалення системи освіти.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У сучасній літературі з'являється все більше статей, публікацій, які так чи інакше охоплюють тему навчання обдарованих дітей. Багато психологічних принципів у розвитку дітей молодшого шкільного віку висунули О. Антонова, Е. Белова, Н. Поддяков, А. Доровський, А. Запорожець, А. Савенков, Н. Максимчук, О. Матюшкін [4].

Основні теоретичні питання стосовно виявлення та навчання обдарованих школярів досліджувалися в науці наступними вченими С. Рубінштейном, Дж. Фріманом, Ж. Брюно, Р. Малвіном, Л. Назаретом, Р. Пажесом та іншими.

V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мета статті полягає в узагальненні теоретичних підходів до навчальної діяльності з художньо-обдарованими і талановитими дітьми в системі загальноосвітньої школи.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Визначення понять «творчість», «творча обдарованість», «художня обдарованість» пов'язані між собою не тільки у повсякденному житті але й у науковій педагогіці, де творчість визначається, як створення нового продукту, ідеї. Різні діти схильні до художньої творчості різною мірою: здібності – обдарованість – талановитість – геніальність. Як правило для виявлення творчої обдарованості дітей використовуються тести на оцінювання їх досягнень. Художні здібності раніше інших виявляють себе. Обдаровані діти у галузі дизайну, отримали найбільше визнання, і не дивно, адже продукт їх діяльності – об'єкти дизайну можна зберігати, експонувати, вивчати, як свідчення про талановитість маленького автора [6].

Художньо обдаровані діти відрізняються від інших дітей творчим баченням світу, у них незрозумілий для інших погляд на явища, правила, речі, вони завжди прагнуть виділитися із натовпу. Багато художньо обдарованих дітей трохи «відірвані» від реальності, тому педагогу потрібно з розумінням відноситися до висловлювань і відповідей таким дітям, не стримувати їх ініціативу [5].

Деякі дослідники вважають, що розвиток самостійної творчої діяльності необхідно починати з молодших класів і закінчувати у старших класах. Так, у початкових класах ця робота здійснюється у рамках основного навчального процесу у вигляді уроків творчості. На цих уроках обдаровані діти набувають первісних навичок самостійної і творчої діяльності за багатьма напрямками (малювання, креслення, ліплення, виготовлення макетів і моделей, різьба, вишивання, інкрустація по дереву). Після закінчення початкового навчання найбільш талановиті діти повинні вміти працювати за всіма цими напрямками й обов'язково створити конкретний дизайн-продукт в оригінальному вигляді – модель, макет аплікацію, узор, скульптуру, ляльку тощо. Додатково до такої

V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

форми роботи використовуються творчі кімнати для занять художньою творчістю [1,2,3,4].

Варто зазначити, що головною умовою вдосконалення образотворчих умінь, пробудження інтересу до дизайнерської діяльності, розвитку творчої активності обдарованої дитини стало використання в роботі широкого спектру нетрадиційних матеріалів. Отже, робота з незвичайним матеріалами і оригінальною технікою дозволяє обдарованій дитині відчувати незабутні позитивні емоції, подолати страх перед роботою. сприяє розвитку творчої активності.

Результати численних досліджень стверджують, що художній розвиток обдарованих дітей без винятку потребує керівництва і вимагає індивідуального підходу до них. Для розвитку творчих здібностей дітей важливо, щоб у них було достатньо уявлень про те, що їх оточує, щоб вони мали можливість самі відібрати найцікавіші теми і здійснити свій задум. Розвиток творчих здібностей не може бути однаковим у всіх дітей через їх індивідуальні особливості, але педагог умілим керівництвом повинен дати кожній дитині можливість активно, самостійно проявити і випробувати радість творчої праці. Як відомо, геніальність обдарованої дитини прихована не у формі, а углибокому змісті кінцевої роботи. Саме тому першочергове завдання виховання і розвитку художньо обдарованих дітей не оволодіння графічними навичками, а розвиток творчої активності, нестандартного бачення світу. Адже саме креативність є основою будь-якого таланту.

Таким чином, можна виділити наступні педагогічні умови індивідуального підходу до художньо-обдарованих дітей: збагатити навколишнє середовище дитини найрізноманітнішими новими для нього предметами і стимулами з метою розвитку його допитливості, створити умови для прояву творчої активності і розвитку дизайнерських ідей; забезпечити сприятливу атмосферу, доброзичливість з боку педагога, надати дітям можливості активно ставити питання, заохочувати оригінальні ідеї; використовувати особистий приклад

V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

творчого підходу до вирішення проблем; не стримувати ініціативу дитини, не давати чітких повчань, допомагати діяти незалежно.

Висновки та перспективи подальшого дослідження.

Узагальнююче вище сказане, можна відмітити, що навчання і виховання художньо обдарованих дітей повинно будуватися за чотирма основними напрямками: розвиток креативності, формування образотворчих умінь, збагачення уявленнями про світ, розвиток пізнавальних процесів, розвиток емпатії. Виховання повинне спиратися на принципи наочності, ігрової подачі матеріалу, індивідуального підходу до кожної обдарованої дитини. Отже, художня обдарованість розвивається і підтримується як у загальноосвітніх закладах так і у спеціальних гуртках, студіях, гімназіях. Зокрема художня обдарованість це високі досягнення в галузі дизайнерської діяльності.

Список використаних джерел

1. Бабаева Ю.Д. «Психология одаренности детей и подростков» / под ред. Ю.Д. Бабаева, Н.С. Лейтеса, Т.М. Марюгина М; 2000 г.

2. Жан Пиаже: теория, эксперименты, дискуссии: Сб. статей / Сост. и общ. ред. Л.Ф. Обуховой и Г.В. Бушменской; предисл. Л.Ф. Обуховой. М.: Гардарики, 2001, 624 с.

3. Лейтес Н.С. Возрастная одарённость школьников / Н.С. Лейтес М.: Академия, 2001.

4. Матюшкін О.М. Розвиток творчої активності школярів / О.М. Матюшкін, В.С. Юркевич. М.: 1990.

5. Миронов Н.П. Способность и одаренность в младшем школьном возрасте / Н.П. Миронов // Начальная школа. 2004. №6. С. 33 – 42.

6. Савенков А.И. Одаренные дети в детском саду и школе: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Савенков А.И. М.: Издательский центр «Аркадия», 2000. 232 с.